

Webinar: Lezen met begrip door Hanna Kuijs

Datum: 22 september 2020

Vragen & antwoorden vanuit chat

Dit gaat over leerlingen die al technisch kunnen lezen. Wanneer begin je met lezen met begrip?

In de allereerste periode ligt de nadruk inderdaad vooral op beheersing van de Nederlandse klanken en klank-tekenkoppeling. Bij het lezen in de kernen besteed ik wel aandacht aan begrip, maar cognitief uitdagende teksten lukken in de eerste periode nog niet. Als leerlingen die basis beheersen en mondeling enigszins redzaam zijn in het Nederlands, wordt lezen met begrip steeds haalbaarder. Wanneer dat precies is, zal per leerling verschillen. Een grove indicatie: ik doe dit soort activiteiten vooral met leerlingen in de tweede helft van het jaar dat ze bij me in de klas zitten.

Zoals ik in het webinar al zei: als leerlingen moeite hebben met technisch lezen, waardoor inhoudelijk uitdagende en haalbare teksten *technisch* buiten hun bereik liggen, kun je ervoor kiezen in te steken op begrijpend luisteren. Leerlingen nemen deel aan de activiteiten die voorafgaan aan het lezen en jij leest de tekst voor. Zo werken ze toch aan belangrijke vaardigheden op het gebied van begrip en lees-/luisterstrategieën.

Wat we nu zien gaat wordt ook in regulier PO gedaan. Komt er ook nog iets specifiek voor NT2?

Het NT2-aspect van deze activiteiten zit in de *uitgebreide* steun op het gebied van taal en context waarmee de tekst voor leerlingen toegankelijk wordt. De didactische strategieën die je daarbij inzet zijn niet fundamenteel *anders* dan in het reguliere PO, maar je bouwt wel meer 'trampolinetjes' in: kleine sprongetjes vanaf wat de leerlingen al weten en kunnen, naar de taal van de tekst. De doelen zijn immers uiteindelijk hetzelfde, alleen de afstand tussen het taalniveau van de leerling en het niveau van de tekst is groter.

Gebruik jij ook Weerwoord van Kentalis?

Ik gebruik het zelf niet, maar het is prachtig materiaal. Je kunt ervoor kiezen om op die manier woorden vooraf expliciet aan te bieden. Wat ik in het webinar laat zien, is hoe je kernwoorden en taalstructuren binnen de context van de les/tekst op betekenisvolle wijze kunt aanhaken. Voor, tijdens en na het lezen komen de woorden steeds terug.

Hanna, kan je vertellen hoeveel leerlingen je hebt en hoe je dit in je klas organiseert?

Ik heb 16 leerlingen in mijn groep. Wij hebben meerdere nieuwkomersgroepen op school en werken voor lezen groepsdoorbroken en in circuitvorm. Ik heb drie niveaugroepen. Iedere groep werkt 20 minuten met mij, 20 minuten met leessoftware op de computer en is 20 minuten bezig met

zelfstandige leesactiviteiten. In de 20 minuten die ik met een groepje heb, doe ik een deel van de les zoals in het webinar besproken. Ik ben er dus meerdere lesmomenten mee bezig.

Gebruiken jullie ook ander materiaal voor begrijpend lezen? Naast Nieuwsbegrip?

&

Gebruik je ook wel eens tekst uit boeken?

&

Waar haal je nog meer teksten vandaan?

We gebruiken ook Eduboeken, informatieboekjes van bijv. Mini-informatie en Schooltaal. Ik kies voor relatief korte teksten (bijv. een hoofdstukje uit een informatieboekje), zodat het zowel voor de leerlingen als voor mij overzichtelijk blijft. We gebruiken ook de teksten uit Horen Zien en Schrijven, maar die zijn cognitief wat minder uitdagend.

Af en toe gebruik ik ook korte verhalende teksten, dat zou ik vaker willen doen. Liefst uit goed gekozen prentenboeken (niet te kinderachtig, met mooie platen). Goede tips zijn welkom!

Hetgeen je nu vertelt is te moeilijk voor leerlingen die nog maar 20 weken in Nederland zijn. Het duurt toch echt 4 jaar voor leerlingen om de taal te leren. Hoe zie jij dit?

&

Deze teksten zijn nu soms al te moeilijk voor de reguliere kinderen. Dit kan toch niet met nieuwkomers?

Toen ik het werk van Gibbons voor het eerst las, dacht ik ook: 'mooi, maar dit kunnen mijn leerlingen nog niet.' Ik liet me door een collega overtuigen om het toch te proberen en werd verrast: als je het didactisch goed opbouwt kunnen leerlingen zoveel meer dan ik dacht! Vooral de fase voorafgaand aan het lezen is daarbij wat mij betreft cruciaal: daar kunnen je allerlei talige barrières wegnemen en bruggetjes slaan die de tekst toegankelijk maken.

Het duurt inderdaad een aantal jaar voordat leerlingen de Nederlandse taal 'volledig' beheersen. Wat ik in dit webinar wil laten zien, is dat 'volledige' taalbeheersing niet nodig is om aan de slag te gaan met uitdagende teksten. Ook leerlingen van wie de Nederlandse taalvaardigheid nog beperkt is (zoals je ook hoort bij de leerlingen in het filmpje, die allen ongeveer 20 weken onderwijs hebben gehad), kunnen met de juiste ondersteuning deelnemen aan dit soort leeractiviteiten.